

liggende Middel, er der ikke Andet tilbage, naar man ikke vil bruge det Middel at omstyrte den Forfatning, man har. Det er denne Gaade, hvorledes Folkewillien skal komme til at gjøre sig gjældende, som jeg gjerne vilde have løst, og jeg mente ikke, jeg kunde rette mit Spørgsmaal til nogen mere kompetent Besvarer, end til de her tilstedeværende. Kunde Nogen vise mig, at Folkewillien, uagtet den ikke har Udtryk i Grundloven, kunde komme til at gjøre sig gjældende politisk, uden at omstyrte det Bestaaende, vilde jeg tillade mig at indrangere mig i Rækken af dem, der ville arbejde derfor. Men en Folkewillie, som ikke har noget saadant politisk Organ, tør jeg ikke slutte mig til, og man tør ikke lade Folket tro, at den har nogen Betydning, naar det ikke vil gribe til Revolution. Derfor vil jeg gjerne udbede mig et Svar, hvis der er Nogen, der troer at kunne give et saadant til Beileddning for mig og Andre, som netop ønske at bevare Folkfriheden. Jeg har nu bestandigt tænkt mig, at det dog maatte gaa op paa de ene og den anden Side, at naar vi ikke kunne faae et Lovorgan for Folkewillien i den Retning, jeg har omtalt, maatte man gaa til en Overenskomst med Landstinget. Her har nu bestandigt været den store Vanskelighed, at vi have yderst sjældent kunnet komme til at tale med Landstinget selv. Man har lidt hørt fra Ministerbordet, at Landstinget vilde rimeligvis stille sig saadan og saadan; jeg har altid ønsket, at det var Landstinget, der gav os Oplysning derom; men naar man ikke kommer til Fælledsudvalg kan man ikke faae denne Oplysning. Spørgsmaalet ligger jo ikke saadan for i det andet Thing, naar det staar ene, som det ligger for, naar de to Thing gjennem det grundlovmæssige Fælledsudvalg ere saaledes. Det havde efter min Mening været ønskeligt, om man der kunde faae Svar paa det Spørgsmaal, om det ikke var det Naturligste, at de to Thing søgte at komme til uden Mellemmand at underhandle med hinanden. Jeg antager altsaa, at Folkethinget og Landstinget efterhaanden, forsaavidt de ønske, at der skal ske ved Lovgivning Noget til Nytte for Fædrelandet, maatte ønske at komme overens. Regjeringen synes mig ogsaa at maatte ønske noget Saadant — naturligvis, jeg er ikke inde i Regjeringens Planer eller Sligt, men det er jo en almindelig Betragtning, jeg tillader mig at gjøre gjældende, og den ligger jo for til Bedømmelse for Enhver —, at den maatte ønske, at dens Styrelse kunde prydes med mange Love, der vare til Folkets Gavn. Jeg tvivler aldeles ikke om de Nænds Patriotisme, mine Udtalelser ere hverken noget Angreb paa den Ene eller den Anden, de ere ikke noget Angreb paa Regjeringen eller Angreb paa dem, som jeg anerkjender ikke gjøre Andet end opfylde deres Løfte, naar de arbejde paa at faae Folket til at rejse sig til Forsvar for dets grundlovmæssige Rettigheder. Det forekommer mig nu, at Regje-

ringen ikke kan ønske Andet, end at der maatte kunne komme nyttige Love ud, og de ville ikke kunne komme, naar den ikke ogsaa viser Smøbekommen fra sin Side. Smøbekommen fra de 3 Faktorer, det er det, der trænges til, og det er det, der er saa vanskeligt at opnaa, fordi den ene af Faktorerne har Magten, efterat den selv har bevilliget sig Penge til at regjere, Noget, der aldrig var tænkt paa, dengang Danmarks Riges Grundlov blev givet; men alligevel tænker jeg mig, at det er ikke fristende at skulle regjere ved Hjælp af provisoriske Finantslove. Gaa vi saa til Venstre, som man plejer at kalde det, til dem, der ønske Reformen væsentlig — thi det er Ulykken, at vi have hørt tidligere fra Ministerbordet, at naar vi kunde vente efter Reformen, gjorde det ikke Regjeringen Noget, den kunde godt vente —, jeg mener kun dem, der fra et folekligt Synspunkt ønske Forandringer og Reformen, saaledes at vore Love bragtes i Overensstemmelse med Grundloven, som de i mangfoldige Stykker ikke ere, saa siger jeg, at fra deres Side er der jo ogsaa nu Trang til Smøbekommen, naar de ville have Love ud. Hvad angaar dem, der slet ikke ville have Love ud, men som i deres Misforopielse med den nuværende Tilstand blot arbejde paa at vise, at Tilstanden er uholdbar, idet de derigjennem tro, at der skal reises en saadan Uvillie, at der deraf kan fremstaa noget Nyt, da vil jeg sige til dem, at jeg ikke synes, at Liden i det Hele taget er gunstig for Frihedens Forkemper. Der er mange Steber, hvor man nu søger at gjøre Representationerne til saa lidt som muligt, det se vi jo paa flere Steber, og jeg skal ikke negte, at naar det er i et Land, hvor der saa ved Siden deraf er tilbage erhvervet Landsdele, som Folkewillien har villet have annekterede, saa kan dette maasse komme til at undskyldes Noget, men noget Saadant er ikke Tilfældet hos os. Vi have hverken Skaane, Halland, Blekingen eller Norge eller Slesvig og Holsten, alt det er der Ingen, der har skaffet os tilbage. Den, der kunde skaffe os det tilbage, kunde man ogsaa her tilgive Noget, men naar det ikke er Tilfældet, ser jeg ikke, at der er nogen Undskyldning eller Noget, der kan forsones med den Part, der stiller sig saaledes, som den hidtilværende Regjering har gjort. Jeg tror altsaa, at ogsaa Reformemøenerne, hvad enten de nu ere til Højre eller til Venstre, maatte ønske, at der kunde blive forsoget en Overenskomst mellem de to Thing. Det har glædet mig at se i den afbrudte Samling, at der dog er Nogen i det andet Thing, der har haat den samme Tanke som jeg, det er nemlig Landstingsmand Carlsen, som har udtalt, at han antog, at der igjennem en Forandring i Forretningsordenen skulde kunne stiftes tilbeie et Slags staaende Udvalg af Mænd af de to Thing, for at man mulig derigjennem kunde komme til en Overenskomst. Jeg skal lade